

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inostranstvo: 210 Din. — Plačila in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubliana, sobota 12. septembra 1936

Cena posamezni številki Din 1.50

Zvestoba stanovski zavesti!

V zadnjem času smo večkrat imeli dolžnost, da smo nastopili proti napadom v nekaterih listih na trgovstvo. Zlasti ostro pa se je napadala v teh listih stanovska misel trgovstva. Kaj je povzročilo te napade, tudi ni težko uganiti, ker so poslovni prijatelji teh listov le predobro znani. So to velika tuja podjetja, ki imajo po vsej državi svoje prodajalnice, nadalje druga velekapitalistična podjetja, ki imajo v naši državi velikanske dohodke, ki pa plačujejo primeroma le nizke davke. Proti tej davčni neenotnosti je nastopilo zlasti trgovstvo z vso silo in ker je bil ta nastop trgovstva enoten in zato mogočen, je imel tudi močan odmev. In tuja velekapitalistična podjetja so to začutila in zato so začela z vso silo delati na to, da oslabe stanovsko zavest trgovstva, da preprečijo nove solidarne manifestacije jugoslovanskega trgovstva in s tem oslabe svojega glavnega nasprotnika. V tem je pojasnilo za vse napade na trgovstvo v zadnjem času, s tem pa je tudi jasno podan zadnji namen teh napadov. Oslabiti je treba stanovsko zavest trgovstva, odpraviti obveznost članstva pri stanovskih združenjih, razkričati trgovstvo kot nenacionalno in protidržavno, da se oslabi nastop trgovstva, hkrati pa ustvariti pri odločujočih krogih nerazpoloženje proti trgovstvu.

Na ta prozoren namen vseh teh zadnjih napadov na trgovstvo mora trgovstvo odgovoriti le na en način: da se z večjo odločnostjo dela za svoje organizacije, da se bolj povzdigne svojo stanovsko zavest. Kajti ti napadi jasno odkrivajo, v čem je sila trgovstva, kar trgovstvu nujno nalaga dolžnost, da se z večjo vnemo čuva in krepi to svojo silo, ki izvira iz stanovske zavesti ter se kaže v njihovih organizacijah in v njegovih skupnih nastopih.

Je pa še drug razlog, da je slovensko trgovstvo v teh dneh do skrajnosti solidarno in da ne dopušča nobene neenotnosti v svojih vrstah. Ni treba, da bi ta razlog posebej navajali, ker ga itak pozna vsak trgovec, saj bo moral v kratkem vsak o njem odločiti.

Stanovska zavest trgovstva zahteva, da bo ta odločitev takšna, da ne bo v javnosti niti najmanjšega dvoma o stanovski solidarnosti slovenskega trgovstva ter o njegovi popolni enotnosti. Ta dokaz javnosti je potreben tem bolj, ker je trgovstvo še pod vtisom skupne izjave osrednjih trgovskih in obrtniških organizacij, da se njih mnenja omalovažujejo in da niti velika ter mogočna shoda v Skoplju in Beogradu nista še dala nobenih pravih rezultatov. Jasno je, da bi bil glas trgovstva sploh prezrt, če bi se sedaj pokazala še razcepljenost trgovstva. Če nista mogla dati niti velika shoda v Skoplju in Beogradu, ki sta bila izredno močni manifestaciji popolne solidarnosti trgovstva, pozitivnih uspehov, je popolnoma izključeno, da bi nedavno in razcepljeno trgovstvo sploh kaj moglo doseči.

Tega se mora vse trgovstvo zavedati, prav tako pa imeti stalno pred očmi vse boje, ki jih bo moralo izvojevati, če noče, da popolnoma propade trgovina. Še dolgo ni dobojevanj boji proti zadržanim privilegijem, proti krošnjarstvu in prodajalnicam industrijskih velepodjetij! Izkušnja je dokazala, da je v

tem boju trgovstvo navezano edino le na lastno moč in na sodelovanje z drugimi gospodarskimi stanovci, da pa velike politične skupine trgovstva v tem boju ne bodo podpirale.

Slovensko trgovstvo pa se ni borilo le za pravice svojega stanu, temveč tudi za pravice vsega našega gospodarstva in v boju za zmago pravilne gospodarske politike je padlo na trgovstvo glavno breme. Zato je trgovstvo dolžno, da tudi zaradi napredka

gospodarstva vztraja v svojem boju in da v ta namen ohrani svojo enotnost.

Odveč je govoriti o velikem delu, ki ga opravljajo naše stanovske in strokovne organizacije tako za trgovski stan ko za naše gospodarstvo. Vse te organizacije pa bodo nevarno oslabiljene če bi se pojavila zaradi katerega koli vprašanja neenotnost med trgovstvom.

Velika dedščina ki jo je prejelo današnje slovensko trgov-

stvo od svojih prvobornih zvestob do stanovske zavesti in načelo polne solidarnosti trgovstva. Ta dedščina mora biti ohranjena v celoti in še povečana, ker so tudi naloge trgovstva vedno večje, kakor je vedno težji njegov položaj. Zato je in ostane geslo slehernega zavednega slovenskega trgovca: zvestoba stanovski zavesti in čast stanovski misli, pa naj se zgodi karkoli!

Misel Slovenskega muzeja se uresničuje

Zasluga bivšega predsednika Zbornice Ivana Jelačina

Naš predlog, da se ustanovi v Ljubljani Slovenski muzej, kateremu bi kot podlaga poleg že obstoječih zbirk služile tudi nekatere posebne razstave na ljubljanskem velesajmu, je padel na rodovitna tla in prvi korak za realizacijo te misli je bil tudi že storjen.

Razstavniki odbora lesne razstave je namreč že pred dnevi razposlal na vse tverde, ki razstavljajo na lesni razstavi prošnjo, da bi razstavljene predmete prepustile v last odboru. Večina tverdk je tudi na ta predlog pozitivno odgovorila.

V četrtek pa je bila seja lesnega odbora, na kateri so posamezni člani odbora toplo priporočali, da se lesna razstava ohrani kot trajna, ker bi bila velika škoda, če bi se na njej zbrani dragoceni material porazgubil. Posebno toplo se je zavzel za ta predlog univ. prof. dr. Rebek, ki je tudi tako lepo uredil kemični oddelek lesne razstave. Njemu so se pridružili še drugi člani, tako zlasti: dr. Knaflič, šumski direktor dr. Božič, inž. Sevnik, arh. Kregar in tesarska mojstra Kavka in Ravnihar. Tesarski mojstri so tudi takoj izja-

vili, da odstopijo svoj material novemu muzeju.

Ravnatelj velesajma dr. Dular je nato omenil, da je Zbornica za TOI zlasti po zaslugi bivšega predsednika Ivana Jelačina stalno zbirala material za umetnostno-obrtni in trgovski muzej ter nakupila tudi že zelo mnogo predmetov, ki so večinoma razstavljeni v Narodnem muzeju. Pa tudi že poseben fond za ustanovitev muzeja je votala na iniciativo Ivana Jelačina Zbornica. Ker bi bil namestnik muzej v jedru le povečanje trg-obrtnega muzeja, ki ga namestnik postaviti Zbornica, bi bilo treba na vsak način povabiti k novi akciji tudi bivšega predsednika Zbornice Ivana Jelačina. Predlog ravnatelja dr. Dularja je bil z odobravanjem sprejet, nakar je bil sestavljen pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo gospodje: dvorni svetnik inž. Rustia, dr. Knaflič, arh. Kregar, univ. prof. dr. Rebek, tes. mojster Kavka, arh. Fatur, inž. Dimnik in sedanji tajnik lesne razstave inž. Šušteršič. Kot virilisti pa so člani odbora: za velesajmom dr. Dular, za gozdno ravnateljstvo dr. Božič, za lesno indu-

strijo Franc Heinrihar ter iniciator muzeja Ivan Jelačin.

Iskreno pozdravljamo ustanovitev tega odbora ter upamo, da bo mogel v kratkem doseči nove uspehe.

Pri tej priliki pa nam bodi dovoljeno omeniti še naslednje: Novi muzej naj poda verno sliko o vsem slovenskem gospodarstvu, s tem v zvezi tudi o slovenski kulturi in zato bo novi muzej, kadar bo gotov, verna slika vsega slovenskega življenja in hotenja. Zato pa je tudi edino pravilno, da se imenuje Slovenski muzej. V tem imenu je tudi vse drugačna propagandna sila ko pa v umetno-obrtnem-trgovskem muzeju. Novi muzej pa se mora imenovati Slovenski muzej tudi zato, ker velja vsemu slovenskemu narodu in ker naj vzgojno vpliva na ves narod, zlasti pa na vso mladino, pa naj se pripravljajo za ta ali oni poklic. Zato ponavljamo svoj predlog, da se imenuje nameravani muzej Slovenski muzej, ne pa Obrtni in tehnološki muzej ali podobno, kakršno ime širokih slojev naroda prav gotovo ne bi moglo ogreti.

Naše šolstvo

Centralističnega uniformiranja šolstva mora biti konec

Za vsak narod ni le šolstvo nad vse važno kulturno vprašanje, temveč tudi prvovrstno gospodarsko vprašanje. Kajti napredok gospodarstva je v znatni meri odvisen tudi od tega, s kakšno naobrazbo vstopa mladina v življenje in kako je mladina pripravljena za boj za obstanek.

Pri vsem olupšavanju šolskih uspehov v zadnjem času moramo vendar izjaviti, da so ti danes vse prej ko zadovoljivi. Zlasti v Sloveniji čutimo to posebno težko. Slovenci smo absolutno navezani na gospodarske stike z Nemčijo in Italijo, danes pa bodo kmalu že redki oni naši absolventi šol, ki bi perfektno obvladali nemški ali italijanski jezik. Slovenci smo poleg tega v mnogo ostrejši gospodarski borbi s sosednimi narodi, ko prebivalci drugih naših banovin in zato je morala biti slovenska mladina, če je hotela vzdržati v boju za obstanek, vedno visoko kvalificirana. Mi moramo od mladine mnogo zahtevati, ker le na ta način bo naša mladina gotovo prišla do kruha, in tudi do dobrega kruha, zato pa moramo tudi zahtevati, da šola mladini mnogo da-

Danes pa šola te svoje naloge ne izpolnjuje, ker se je — kakor na vseh drugih poljih — tako tudi v šolstvu načela s centralizacijo nivoizacija šolstva navzdol. In v tej centralizaciji, v tem uniformiranju šolstva navzdol je ona osnovna napaka, ki tlačijo naše šolstvo, da ne donša onih uspehov, ki bi jih moralo donati.

Ta centralizacija šolstva pa je tem bolj usodna in napačna, ker je tehnično čisto nesposobna. Tik pred začetkom šolskega leta smo, a še ni končana razvrstitev šolskega osebja. Šole so prenatrane in ponekod imajo le popoldanski pouk, ki je dokazano manjvreden. Učne moči so plačane preslabo, da se večina učiteljev in profesorjev sploh ne more posvetiti šolstvu in da zaradi gmotnih skrbi nimajo pravega veselja do dela. Dober vzgojitelj mora storiti več kakor pa je njegova dolžnost, a nemogoče je to zahtevati od vzgojitelja, ki ga tarejo gmotne skrbi. Kontakt med šolo in domom pada in niti misliti ni na to, da bi se pri nas dovolili vsaj približno takšni šolski odbori staršev, kakor jih je dovoljevala celo caristična Rusija.

Počitnic, raznih praznovanj in proslav je mnogo preveč, da se skoraj nikdar do konca ne predela niti ona na minimum skrajšana predpisana učna snov. Šolske knjige so novo bolno poglavje. Kmalu se slovenski otroci iz slovenskih knjig sploh ne bodo več učili. Vedno več je tudi profesorjev, ki slovenščine ne znajo, kar zopet silno škoduje učnemu uspehu. Še vedno tudi ni konec poseganja politike v šolo, kar ima samo kvarne posledice na učitelje in na dijake. Podobnih napak bi mogli naštet še celo vrsto, ki vse dokazujejo eno, da se šolstvo ne bo izboljšalo, dokler ne bo popolnoma decentralizirano. Takoj pa dostavljamo, da se lepo zahvaljujemo za vsako decentralizacijo, ki bi pomenila le novo davčno obremenitev Slovenije. Decentralizacija šolstva se mora izvesti tako, da bo država nazkazala dravski banovini tudi toliko svojih dohodkov, kolikor plačuje danes za šolstvo v Sloveniji.

Še posebej v težkih razmerah pa živi strokovno šolstvo. Tu je nivoizacija navzdol še posebno usodna napaka, ker kar direktno onemogoča gospodarski dvig

dežele. Zlasti za podeželsko obrtno in trgovsko mladino je danes tako slabo poskrbljeno, da se mora človek čuditi, kako je ta brezbržnost sploh mogoča. A tudi tu je treba naglasiti, da je za zboljšanje strokovnega šolstva državna podpora neizogibna, ker so slovenska obrtna ter strokovna združenja z drugimi izdatki že preobremenjena.

Solsko vprašanje je zlasti za nas Slovence tako važno vprašanje, da bi mu morali stalno posvečati največjo pozornost. Ni preveč rečeno, da je obstoj našega naroda zvezan s pravilno rešitvijo šolskega vprašanja. Seveda pa je treba tudi dostaviti, da je mogoča pravilna rešitev tega vprašanja le s splošno narodnega stališča in da se mora enkrat za vselej nehati to, da bi te ali one skupine vezale šolsko vprašanje s svojimi posebnimi interesi. Saj so zadnja leta dovolj jasno dokazala, da je baš v tej napaki eno glavnih vzrokov, če je naše šolstvo zdrknilo na sedanjo stopnjo. Šolsko vprašanje je vseslovensko gospodarsko in kulturno vprašanje in tako se mora tudi reševati.

Pritožbe domačih trgovcev proti uvoznemu režimu

Kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, je med našimi uvozniki veliko nezadovoljstvo s sedanjim uvoznim režimom, ki se bo po njih mnenju moral izpremeniti, ker da je sedanje stanje popolnoma nevdržno. Zlasti so tega mnenja trgovci, ki uvažajo blago iz Anglije in Amerike. Zelo pa so nezadovoljni s sedanjim režimom tudi angleški in ameriški izvozniki. Posebno ameriški izvozniki trde, da sedanja uvozna kontrola ne bo ostala dolgo v veljavi. Njih mnenje pa ni posebno upravičeno, ker hoče sedanja vlada uvožno kontrolo na vsak način ohraniti, že zato, da z njo prisili druge države do pogajanj z našo državo. Kakor kaže primer Nizozemske, je to stališče naše vlade tudi upravičeno.

Naši trgovci posebno zahtevajo, da se izenačijo pogoji, po katerih se dobe uvozna dovoljenja. Na noben način ne bi smelo pri tem igrati kakšne vloge, kje ima prosilec uvoznega dovoljenja svoj sedež. Popolnoma nedopustno je, da dobe uvozna dovoljenja beogradske tvrdke laže ko druge tvrdke. Še bolj čudno pa je, da tudi tuje tvrdke laže dobe uvozna dovoljenja ko domače. Domači trgovci imajo zaradi tega že vtis, da se je uvedla uvozna kontrola samo zaradi domačih trgovcev. Nujno je, da vlada te pritožbe trgovcev proči ter da ostro nastopi proti onim, ki bi tako napačno izvajali uvožno kontrolo.

Večji dohodki od cigaretnega papirja

Ker se more sedaj dobivati cigaretni papir tudi brez istočasne nakupa tobaka, so se znatno povečali monopolski dohodki od cigaretnega papirja, dočim so prejšnje stalno padali. Uprava monopola računa, da se bodo dohodki skupno na leto povečali za 14 milijonov din. Zgodilo se je torej to, kar smo vedno trdili. Upamo, da bo sedaj finančna uprava uvidela tudi to, da je pocenitev sladkorja edino resno sredstvo proti vtihoapljanju saharina. Kar je predrago, je predrago in tudi najstrožja finančna kontrola ne more prisiliti ljudi, da bi kupovali blago, ki je za nje predrago. Za sladkor to danes velja in zato naj se davščina na sladkor že enkrat zmanjša.

Naši trgovinski odnošaji z Argentino

in možnost našega lesnega izvoza na argentinski trg

Ceprav je Argentina glede našega izvoza šele na 15. mestu, je vendarle za naš lesni izvoz od velike važnosti. To se najbolj vidi iz naslednjih števil. Po jugoslovanskih uradnih podatkih smo izvozili v Argentino lesa:

leto	ton	za din
1931	13.005	14.788.000
1932	6.566	4.835.000
1933	15.838	12.878.000
1934	14.116	12.815.000
1935	15.870	14.025.000

Velika večina vsega našega izvoznega lesa je odpadla na gradbeni les. Od posameznih vrst pa smo izvozili l. 1935.:

	za mil.	ton	din
rezane jelke	10.133	7.79	
rezane bukovine	1.610	1.4	
rezane hrastovine	558	0.7	
rezane jesenovine	261	0.2	
tesane jelovine	295	0.2	

Drugih vrst lesa smo izvozili le v manjših količinah. V glavnem smo torej izvažali rezano jelko, in sicer od 70 do 80 odstotkov vsega našega lesa. V zadnjih letih pa je znatno narasel tudi izvoz surovih frizov, ki smo jih izvozili leta

1934. za 1.586.000, l. 1935 pa že za 3.535.000 din. Upati zato smemo, da bo izvoz surovih frizov še narasel.

Po argentinskih uradnih podatkih pa smo uvozili v zlatih pezatih (moneta nacional, en pezo enak okoli 70 din) od skupnega lesnega argentinskega uvoza l. 1932: v vrednosti 32.786.930 iz Jugoslavije za 824.557, l. 1933. od 36.279.980 za 1.214.461 in l. 1934. od 39.637.792 za 1.854.150 zl. pezeta. Naš izvoz je bil torej v stalnem porastu in je dosegel za 46% vsega argentinskega lesnega uvoza. Največ smo izvažali desk ter smo bili glede jelovih desk na 3. mestu, glede borovih pa celo na 2. in bukovi ter topolovih celo na 1. mestu. Naš položaj glede izvoza trdega rezanega lesa je bil v glavnem zadovoljiv ter moremo računati na povečanje izvoza tega lesa. Zlasti izvoz jelovine bi mogli povečati, ker naše široke dimenzije konvenirajo tamošnjim potrošnikom. Tudi izvoz frizov, deščic za furnirje, dog za sode, izdelkov iz vpojnjenega pohištva bi mogli povečati, toda pogoj je,

označbo, ker ne kupuje blaga direktno v Argentini in zato tudi nima nobenega vpliva na način njegove odpreme.

Kaj treba storiti

Od naših pristanišč bi mogel zaradi svoje bližine Reki, privabiti na sebe del argentinskega uvoza samo Sušak. Toda sušasko pristanišče za to vlogo še n' zadostno opremljeno. Iz vsega tega sledi, da je za našo trgovino z Argentino posebne važnosti:

1. da uredimo vprašanje o izviru blaga; 2. ker sedanji način te ureditve zaradi »order« sistema ne ustreza našim interesom; 3. treba nekaj ukreniti ker morejo javna skladišča v sosednih pristaniščih po mili volji deklarirati naše blago kot tuje in 4. da bi se moral doseči način deklariranja za Jugoslavijo namenjenega argentinskega blaga na način, da bi pri tem sodelovale tudi argentinske oblasti. Slednje bi bilo vsekakor dosegljivo, ker tudi argentinske oblasti vedo, da je argentinska statistika glede našega uvoza nepravilna.

Glavna težkoča, ki ovira naš izvoz v Argentino, pa je

sedanji plačilni sistem.

Če je Argentina res prepričana, da uvaža več iz Jugoslavije, kakor pa v Jugoslavijo izvaža, potem naj nam dovoli plačilni sporazum na podlagi 100% zasebnega kliringa z

O našem uvozu iz Argentine

Ceprav je danes uvoz iz Argentine tako velik, da ni treba imeti nobene posebne skrbi za plačilo tudi našega povečanega izvoza, vendar so potrebne še neke pripombe glede našega uvoza iz Argentine. Gre tu predvsem za naslednje predmete: laneno seme, surov loj, surova ovčja volna, kvebraho ter surove in suhe kože.

Uvoz lanenega semena iz Argentine stalno raste ter je po vrednosti narasel od 9,7 milijona din v letu 1932. na 17,25 milijona din v letu 1935. Poleg argentinskega pa trošijo naše domače tvornice tudi mnogo domačega semena. Dobivamo pa ga tudi iz Britanske Indije, toda je argentinsko seme vedno za približno 10% ceneje. Če bi se kultura domačega lanenega semena dvignila, bi sploh prenehala potreba po argentinskem semenu. Zaenkrat pa se uvoz argentinskega semena še ne bi smel ovrniti.

Surovega loja smo uvozili iz Argentine leta 1932. za 8,5, leta 1933. za 7,9, leta 1934. za 13,3 in leta 1935. za 7,4 milijona din. Surovi loj se poleg iz Argentine uvaža tudi iz Avstralije, ki je tudi do 20% cenejši od argentinskega. Ker pa more Argentina ves svoj loj z lahkoto prodati v Anglijo, se tudi ne zanima posebno za jugoslovanski trg. Pri nas pa se skuša v zadnjem času nadomestiti loj tudi z drugimi cenejšimi surovinami in pričakovati je, da se bodo te vedno bolj uporabljale, da mi v bodoče absolutno ne bomo navezani na uvoz argentinskega loja.

Stalno raste tudi naš uvoz argentinske ovčje volne. Leta 1932. smo jo uvozili za 4, leta 1933. za 6, leta 1934. za 14,4 in leta 1935. za 18,1 milijona din. Argentinska volna se zlasti uporablja za izdelavo grobejga sukna, ki ga zlasti izdelujejo naše tvornice, dočim se iz južnoafriške volne izdelujejo samo boljše sukna. Toda volno enake kakovosti je mogoče dobiti tudi iz drugih južno-ameriških držav, kakor Urugvaj, Paragvaj itd. Toda tudi

našo državo. Na ta način se bo njen pasivni saldo hitro izravnal. Ker je podobne sporazume z drugimi evropskimi državami že sklenila, ji bo sklenitev enakega sporazuma z Jugoslavijo tem lažja.

Tehnično bi se uredil privatni kliring z Argentino na podoben način kakor z drugimi državami, t. j. z vplačevanjem fakturnih vrednosti na »časno vezane« račune pri pooblaščenih zavodih. Poskrbljeno pa bi moralo biti, da bi se mogle te terjatve prodajati na borzah po tečaju, ki bi se svobodno formiral. Zaradi večjega uvoza iz Argentine bi se vsekakor pojavila velika ponudba argentinskih blagovnih terjatev, da bi mogli naši izvozniki hitro priti do plačila svojega blaga. S tem pa bi se tudi dejansko izravnala naša trgovinska bilanca z Argentino.

Takšna ureditev plačilnih odnošajev pa je težavna zaradi poslovne načela že preje omenjenih velikih svetovnih izvoznikov, ki prodajajo svoje blago samo za devize po prejemu blaga v evropskih pristaniščih. Le malo upanja je, da bi te velike firme prodajale blago proti plačilu v kliringu. Mnogo bolj verjetno je, da bi te firme izgubile vsako zanimanje za jugoslovanski trg, če bi dobile svoje blago plačano šele po kliringu. Tako bi nas mogle te velike firme prisiliti, da uredimo svoje plačilne odnose z Argentino na isti podlagi, kakor so to storile druge evropske države, to je da se plačuje blago še nadalje v devizah, da pa se Argentina zaveže, da stavi tudi našim uvoznikom vedno na razpolago potrebne devize za plačilo našega blaga. Seveda pa bi v tem primeru zopet imeli težave, da določimo pravo višino našega uvoza iz Argentine. Predvsem pa bi morali imeti z Argentino v tem smislu sklenjeno pogodbo.

3. Urediti je treba statistično službo o obojestranskem prometu. To naj bi bila osnova za naša trgovinska pogajanja z Argentino.

Za lesne zastopnike ni denarja

Centralni lesni odbor v Beogradu, osrednja organizacija vseh naših lesnih interesentov, je bil povabljen od vlade, da imenuje svojega zastopnika, ki bi bil pridružen naši delegaciji za sklenitev trgovinske pogodbe z Argentino. Kakor je Centralni lesni odbor živo zainteresiran na tem, da se teh pogajanj udeleži in kakor bi tudi iskreno želel, da je pri teh pogajanjih zastopaj vsaj po svojih ekspertih, vendar pa je moral povabiti vlade odkloniti, ker nima denarnih sredstev, da bi poslal v Buenos Aires svojega zastopnika.

Ker plačujejo vsi lesni trgovci, industrialci in producenti tudi sedaj v času največje lesne krize vse državne, banovinske, občinske in socialne davke, bi pač smeli pričakovati, da se pošlje njihov zastopnik k trgovinskim pogajanjem z Argentino na državne stroške. Če je za toliko drugih stvari dovolj denarja, bi ga moglo biti tudi za to potovanje. Sicer pa res ne razumemo, zakaj se ne bi mogel imenovati ne samo strokovnjak, temveč naravnost delegat iz vrst lesnih interesentov. Ali smo res že čisto birokratizirani?

Spor med našo državo in družbo „La Dalmatienne“

Te dni je prišla v Split komisija, ki jo je imenovala vlada, da prouči spor, ki je nastal med francosko družbo »La Dalmatienne« in našo državo. Pred neka dnevi pa so prišli v Split tudi zastopniki družbe iz Pariza, da zastopajo pred komisijo stališče družbe.

Spor je v tem, da je država dovolila družbi velike ugodnosti ter za 50 let izkoriščanje vodnih sil Krke in Cetine, če družba uporablja te sile za pogon cele vrste tvornic, ki bi jih morala v ta namen ustanoviti. Po čl. 5. pogodbe z državo je bila družba »La Dalmatienne« med drugim zavezana: da takoj izpopolni in poveča v svojih tvornicah proizvodnjo karbida, kalcija in cianamida, da zgradi tvornico, ki bi mogla dnevno proizvajati 20 ton nitrata kisline, da zgradi tvornico maslnih gnojil, ki bi morale začeti obratovati najkasneje 1. julija 1936, da zgradi tvornico za kemične in farmacevtske izdelke ter da po določenem kronološkem redu postavi še celo vrsto drugih tvornic.

Družba, ki je ena kapitalno najbolj močnih družb v državi, saj znaša njena osnovna glavni s prioriteta delnicami 206 milijonov francoskih frankov, se je v vse to zavezala, a ni skoraj niti ene te svoje obveznosti izvedla. Država bi zato imela pravico, da ji odpove tudi ugodnosti, katere ji je priznala, tako popolno davčno prostost na 50 let in delno carinsko prostost ter izkoriščanje vodnih sil Krke in Cetine.

Družba pa zopet trdi, da tudi država ni izpolnila neklih svojih obveznosti do družbe in v tem da je vzrok, da družba ni mogla izvršiti svojih obveznosti.

Spor zaradi tega traja že dolgo, a šele sedaj je bila imenovana komisija, ki naj spor prouči. Delo komisije bo baje trajalo več mesecev, da mora biti človek velik optimist, če se nadeja, da bomo imeli od »La Dalmatienne« v doglednem času one koristi, ki bi jih morali imeti.

Jajnine
zlato naše hrane

da se uredi z Argentino naši trgovinski in plačilni odnošaji

Ker se je zmanjšal argentinski izvoz, ni mogel argentinski urad za devizno kontrolo pri finančnem ministertvu dodeljevati argentinskim tvrdkam več zadostnega števila deviz za plačilo uvoza. Zato je argentinska vlada l. 1933. pooblastila urad, da izdaja uvoznikom predhodna devizna dovoljenja, na podlagi katerih more uvoznik, ko pride blago, zahtevati od urada potrebne devize za plačilo blaga. Uvoznik, ki dobi devize na podlagi tega predhodnega dovoljenja, plača za nje od 10 do 20% manj, kakor pa veljajo te devize na svobodnem trgu. Uvozniki jugoslovanskega blaga pa teh predhodnih dovoljenj navadno ne dobe in morajo zato devize nabavljati na svobodnem trgu, radi česar pa dostikrat uvoz ni več rentabilen. Uvozniki zato raje kupujejo blago iz držav, za katere argentinski urad dovoljuje predhodna devizna dovoljenja. Kako so prikrajšani zaradi tega naši izvozniki, kažejo naslednje številke. Argentinski uvoz iz Jugoslavije je znašal l. 1934. nad 3,3 milijona pezeta, uvozniki pa so dobili predhodnih dovoljenj le za 1,5 milijona. Za vso drugo vsoto pa so morali kupiti devize na svobodnem trgu. To svoje stališče opravičuje argentinski urad s tem, da mora dati ta dovoljenja predvsem za blago iz držav, ki imajo z Argentino sklenjene trgovinske pogodbe, Jugoslavija pa takšne pogodbe še danes nima.

Razlika med našo in argentinsko statistiko

Pri tem pa se urad ozira tudi na to, koliko izvaža Argentina v dotično državo blaga. Zato je tudi velike važnosti, če je po argentinskih podatkih Argentina z drugo državo trgovinsko aktivna ali pasivna. Po argentinskih podatkih pa je Argentina v odnošajih z Jugoslavijo pasivna, dočim je po naših podatkih baš nasprotno resnica. Tako izkazuje argentinska statistika, da smo l. 1935. izvozili v Argentino blaga za 3,39 milijona zl. pezeta, uvozili iz Argentine pa za 0,74 milijona, da je bila Argentina pasivna za 2,6 milijona zl. pezeta. Po naših podatkih pa smo v Argentino izvozili l. 1935. za 18,4, uvozili pa za 57,2, da smo bili pasivni za 38,8 milijona din.

Ta razlika v statistiki je nastala iz raznih vzrokov. Jugoslovanska statistika registrira jugoslovanski izvoz z vrednostjo fob torej brez prevoznih, zavarovalnih in drugih stroškov, dočim registrira uvoz iz Argentine cif, torej s temi stroški, dočim argentinska statistika postopa baš nasprotno. Drug razlog je v tem, da mi nabavljamo glavne uvozne predmete ko laneno seme, surovo ovčjo volno, surov loj, kvebraho predvsem od velikih svetovnih tvrd in navadno le s posredovanjem njihoveh agentov v Londonu, Hamburgu, Trstu, Milanu in na Reki. Te tvrdke nakladajo to blago na naslov svojih posrednikov v Londonu, Hamburgu, Milanu, Trstu in na Reki in šele ti posredniki dirigirajo blago v pristanišče pravega kupca. Na drug način postopajo le takrat, kadar prodaja firma tujemu kupcu celo ladjo blaga, kar pa je izjemen primer. V argentinski statistiki se zato tako blago vpiše kot blago, ki je šlo v državo posrednika.

Da bi se ta napaka odpravila, je izdala naša vlada v zadnjem času predpis, da se mora vsaka pošiljka argentinskega izvira opremiti z vizom našega poslaništva v Buenos Airesu, s katero se potrjuje, da je dotična pošiljka registrirana kot izvoz v Jugoslavijo. V tem predpisu pa je nevarnost, da bodo posredniške tvrdke jugoslov. blago, ker nimajo predpisanega viza, kratkoma deklarirale kot blago iz druge države in ne iz argentinske. To bi imelo za posledico, da bi v bodoče izkazovala naš uvoz iz Argentine napačno ne le argentinska statistika, temveč tudi naša. Takšne napačne deklaracije so dosedaj izdajale zlasti nekatere italijanske tvrdke. Znatno olajšana bi bila stvar, če bi blago uvažali iz Argentine na lastnih ladjah, toda to je še daleč.

Pa še druge momente je treba upoštevati. Za velike svetovne tvrdke, ki izvažajo argentinsko blago, ne pomeni jugoslovanski trg posebno mnogo in bi se zato vsaki izpremibi svoje komercialne organizacije uprle. Od jugoslovanskega uvoznika, ki naroča svoje blago cif evropsko pristanišče pa tudi ni mogoče zahtevati, da zahteva odpremo argentinskega blaga z jugoslovansko

Politične vesti

V čast ministrskega predsednika dr. Stojadinovića je priredil romunski ministrski predsednik Tatarescu častno večerjo, na kateri sta izpregovorila oba ministrska predsednika dve zelo pomembni napolitnici.

Ministrski predsednik Tatarescu je v svoji napolitnici uvodoma poudaril, da se oba naroda, jugoslovanski ko romunski, borita za idealne reda, varnosti in miru. V okviru Male antante in ob boku naših češkoslovaških zaveznikov bodo ti ideali vedno podlaga njih dela. Isto stremiljenje pa veže tudi vse države Balkanske zveze. Istočasno pa hočemo v okviru Zveza narodov, ki ni nobena agresivna ustanova, doseči, da bo mir nedeljiv in da zmaga načelo kolektivne varnosti. Vendar pa nismo pri vsej svoji udanosti miru pacifisti za vsako ceno temveč se zavedamo, da je moč najboljšo sredstvo za ohranitev miru. Hočemo biti močni, zvesto pa bomo izpolnjevali tudi politiko mednarodnega sporazumevanja in politiko miru. Pri tem ne bomo poznali nobenega popuščanja in nobenega kolebanja! Ko je še ministrski predsednik Tatarescu poudaril ozke vezi, ki vežejo Jugoslavijo in Romunijo, je napil na zdravje Nj. Vel. kralja Petra II., kneza namestnika Pavla in vse Jugoslavije.

Nato je povzel besedo ministrski predsednik dr. Stojadinović, ki se je uvodoma zahvalil za pozdravne besede min. predsednika Tataresca. Poudarja najprej ozke in prijateljske veze, ki vežejo že od nekdaj obe zavezniški deželi. Utrditelj teh zvez služijo tudi v veliki meri pogosti medsebojni stiki državnikov obeh držav. Ti stiki so obenem podlaga naših neomajnih in neizpremenljivih zavezništva, na eni strani s Češkoslovaško, na drugi strani s Turčijo in Grčijo, kar je tudi rodilo dva mogočna činitelja mednarodne politike: Malo Antante in Balkansko zvezo. Romunija in Jugoslavija, ki pripadate obema skupinama, sta z ogromnimi žrtvami in z nepozabno pomočjo svojih zaveznikov ustvarile svoje nacionalne ideale. Zato si obe državi želita miru, ker ni mir samo osnovna želja naših narodov, temveč tudi podlaga bodočega napredka. Ta mir ponujamo iskreno vsem, ki nam jih je usoda določila za sosede. Ta mir ponujamo vsem, a pri tem tudi poudarjamo, da smo vedno pripravljene braniti ta mir z vso odločnostjo proti vsem, ki bi iskali svojih posebnih koristi v notnih razmerah. Romunija in Jugoslavija sta vedno pripravljene za plodovito mednarodno sodelovanje, toda bosta tudi vedno znane braniti svoje interese. Napija Nj. Vel. kralju Karolu II. in vsemu romunskemu narodu.

Min. predsednik dr. Stojadinović je bil sprejet od kralja Karla v posebni avdienci. Pogajanja ministrskega predsednika z romunskimi državniki so imela popoln uspeh ter znova okrepila romunsko-jugoslovansko prijateljstvo.

Francoska strokovna zveza je sklenila, da vladi Bluma zaradi španskih dogodkov ne bo delala težav. Notranja napetost v Franciji je zaradi tega sklepa strokovne zveze znatno olajšana. Vendar pa komunisti niso prenehali s svojo agitacijo in tudi stavkovno gibanje še ni ustavljeno.

Na Portugalskem je prišlo do novih uporov vojnih ladij. Portugalska vlada je zato predlagala velenje, da se s skupno akcijo uničijo vse bojne ladje, ki bi ubežale iz katere koli vojne mornarice, da se s tem prepreči nastanek komunistične mornarice v evropskih vodah.

Na španskem bojišču je aktivnost čet popustila ter se kaže utrujenost pri obeh strankah. Tuji diplomati se trudijo, da bi dosegli vsaj 14 dnevno premirje, da se baje madridska vlada na to premirje že načelno pristala. San Sebastian še ni padel, prav tako pa tudi ne Huesco, čeprav je o padcu mesta madridska vlada že ponovno poročala.

Španski dogodki bodo imeli najbrže za posledico razpad levicarske ljudske fronte. Socialisti so odločno za stališče vlade, da se Francija ne sme vmešavati v španske dogodke, ker bi to moglo povzročiti nad vse nevarne mednarodne zapletitve. Komunisti pa slej ko prej zahtevajo, da se Francija odkrito in odločno postavi na stran madridske vlade. Ni izključeno, da bodo ta nesoglasja povzročila novo grupacijo skupin v francoskem parlamentu.

Portugalska se ne bo udeležila konference zaradi nevmesavanja v špansko državljansko vojno. Zlasti zadnji komunistični poskus, da bi se v Portugalski začela državljanska vojna, sili portugalsko vlado,



Pelikan terpentinovo milo za namakanje perila pa Radost peric

da se z udeležbo pri tej konferenci v nobenem oziru ne veže.

Na velikanskem kongresu narodnih socialistov v Nürnbergu se je zlasti oznanjala križarska vojna proti boljševikom, obenem pa zahtevala vrnitev nemških kolonij. Iz Londona je za to zahtevo že prišel odgovor, da o vrnitvi kolonij ne more biti niti govora.

Na velikem kongresu Trads Unio-nov, največje angleške delavske zveze, je bilo skoraj soglasno sklenjeno, da se komunistični predlog

podpora, ne pa da se ev. s posojilom zavaja zadruga v nove operacije in kupčije, ki se običajno končujejo z deficitom.

Seveda ni ravno verjetno, da bodo naše besede padle na bogve kako rodovitna tla, zlasti sedaj, ko smo pred občinskimi volitvami. Pri naših politikih vlada še vedno nazor, da je za pridobivanje kmet-skih glasov javno kazanje navdušenja za vsako vrsto zadrugištvu neobhodno potrebno. Tudi v tem je eden tistih velikih razlogov, da zadruge ne nudijo danes tega, kar bi morali z ozirom na naše gospodarstvo pričakovati. Demagogija ni nikdar v korist, pa naj bo okrašena s še tako lepimi zadrugišnimi gesli.

Nič se ne bi čudili, če se bo upo-rabilo ta naš članek za vehementen napad proti nam, ker pač vemo, da nekateri ne prenesejo niti najbolj obzirne kritike. Apeli-ramo pa na one, ki delajo v zadrugah, ki poznajo vse težave, ki se danes v zadrugah pojavljajo v

11 milijonov dinarjev naj odpiše država za sanacijo Zadrugne zveze v Splitu

Ni še dolgo od tega, ko je morala država globoko seči v žep, da je pomagala rešiti hrvaške zadrug-e. Tudi savska banovina je morala v ta namen prevzeti težke milijone. Sedaj pa prihaja zopet iz Splita klic, da naj pomaga država tamošnji Zadrugi zvezi. Država je sicer že pred leti priskočila tej zvezi na pomoč z večjim posojil-om, ki je danes z obrestmi nara-ščalo na približno 11 milijonov din. Toda Zadruga zveza ni plačevala od tega posojila ne obresti niti najmanjših odplačil, sedaj pa za-hteva, da se ves ta njen dolg črta.

Vemo, da so razmere težke in da je treba zlasti kmetijskim pro-duktivnim zadrugam pomagati, toda vsaka reč mora imeti svoje meje. Vse kaže na to, da nekatere zadruge, zlasti v izvanslovenskih pokrajinah, že kar greše na to, da bodo dobile od države podporo, če bi šli posli narobe. In ker to pod-poro tudi skoraj vedno dobe, so se že začele na to podporo tako za-nanašati in z njo že v tej meri raču-najo, da je postalo njih poslovanje površno, da ne uporabimo težjega izraza. Podpore so tako že izgubile svoj namen in postale so že potuha za slabo gospodarjenje. Da je to res, dokazuje tudi to, ker niso vse zadruge v splitski Zadrugi zvezi slabe, temveč so nekatere tudi aktivne. Če je enim mogoče, bi bilo to tudi drugim, na vsak na-čin pa so ti milijonski deficiti že prehudi.

Čeprav pa je splitska Zadruga zveza v tako silno težkem finanč-nem položaju, je bil njen zadnji občni zbor vse preje ko primer lepe zadrugne soglasnosti. Kmet-ski zadrugišniki so s tega občnega zbora odšli demonstrativno, ker se jim ni priznal noben vpliv na iz-volitev nove uprave. Nikakor no-čemo razpravljati o tem, če je bil njih eksodus utemeljen ali ne, vendar pa je na vsak način dokaz, da ni pri splitski zvezi vse v redu. Zato smo mnenja, da je najprej treba razmere pri zvezi urediti, šele potem se sme razpravljati o prošnji splitske zveze. 11 milijono-v din državnega denarja niso malenkost in z njimi bi se mogle doseči zelo koristne stvari, ki bi bile narodu in državi v resnično korist.

Pri tej priliki pa je treba še opozoriti na nujno potrebo, da se ljudj načelno revidira dosedanja praksa podpiranja zadrug po drža-vi. Danes dobivajo zadruge posoja-tila ne da bi nudile zadostnega jamstva za odplačilo. Tako je nastalo že mišljenje, da državnih posojil sploh ni treba vračati, ker zadostuje en stavek v finančni zak-on in posojilo se odpiše. Takšna praksa je napačna in zgrešena. Če ne more nuditi zadruga dovolj jamstva za posojilo, naj se ji da

Trgovec izpolni dolžnost, če naroči prvič in poma-ga plasirati

o ustanovitvi ljudske fronte odklo-ni. Angleško delavstvo hoče ostati avtonomno in se ne bo pokorilo diktatu iz Moskve.

Angleška vlada je v Palestini je proglasila obsedno stanje ter je dobil general Dill naravnost dikta-torska pooblastila, da za vsako ce-no napravi konec nemirov.

Po italijanskih uradnih podat-kih je padlo v avgustu v Etiopiji 500 vojakov in oficirjev, pri tem pa izgube v italijanski domačinski vojski niso vštete.

Japonski vojaški krogi pripravljajo nov državni udar, ker so ne-zadovoljni s sedanjo politiko ja-ponske vlade proti Rusiji, ki da je mnogo preveč popustljiva.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo

Dolničar & Richter
L J U B L J A N A



Naš pravi domači izdelek!

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je v spremstvu adjutanta polkovnika Kokalja obiskal v petek dopoldne Narodno galerijo v Ljubljani. Kral-ja je pozdravil pri vходу pred-sednik galerije dr. Windischer, vo-dil pa ga je po razstavi poslanik dr. Izidor Cankar. Nato je odšel Nj. Vel. kralj v Narodni muzej in v skofijo. Ta pažnja našega mla-dega kralja do naših kulturnih institucij je bila v vsej Ljubljani sprejeta z največjim zadoščenjem.

Pri pogajanjih dr. Stojadinovića z romunskimi državniki je bil do-sežen velik uspeh ter tudi že pod-pisan dogovor, po katerem bo do-bivala jugoslovanska vojska od Ro-munije bencin, romunska vojna industrija pa od Jugoslavije baker. Nadalje je bilo dogovorjeno, da se čim bolj pospešijo pogajanja za zgraditev mostu čez Donavo.

Banska uprava v Ljubljani je razpustila okrožne odbore obrtni-ških združenj v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu.

Guverner Malte sir Harry Luka potuje skozi Jugoslavijo ter je ob-iskal Bled in Split.

Turški časniki so obiskali Ljubljano, kjer so bili od svojih ljubljanskih stanovskih tovarišev zelo toplotno sprejeti. Iz Ljubljane so se odpravili na Bled, nato pa ob-iščejo Dalmacijo.

V poštne ministruvje so do-končali načrte za razširjenje tele-fonskih avtomatičnih central v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu. Nove centrale bodo postavljene šele v treh letih.

V Karlovcu bo ustanovljena tr-govinska akademija. Ni pa še od-ločeno, če bo akademija odprta že letos ali pa šele prihodnje leto.

Na seji finančno-gospodarskega odbora ministrov je bilo sklenje-no, da bo država odkupila tvorni-co za avionske motorje v Rakovici. Kasneje bi se v tej tvornici izde-lovali tovorni avtomobili.

Trojična mairija se vedno bolj širi v okolici Prnjavora.

Delavska zbornica v Skoplju bo začela posloovati šele 1. novembra.

Poveljniki španskih uporniških čet so imeli v Burgosu zborovanje, na katerem so sklenili, da se mora vse pripraviti za splošno ofenzivo proti Madridu. Ofenziva bi se pri-čela v treh dneh.

Rikov, Radek in Buharin so bili oproščeni, ker se je dokazalo, da niso bili v zvezi s trockisti. Tudi Molotovu je bilo prizanešeno. Baje je vse te oprostive dosegel Vorošilov, ki je Stalina prepričal, da bi justifikacije teh voditeljev zelo slabo vplivale na rdečo vojsko. Se-veda pa je treba vse te vesti iz Rusije sprejeti z največjo rezervno.

San Sebastian še ni padel. Pač pa je prišla vest, da je bil med uporniki, ki napadajo San Seba-stian in Baski, ki branijo to svojo prestolnico, dosežen sporazum, da uporniki ne bodo mesta bombardirali, branilci pa ne bodo nikogar v mestu zaradi njegovega političnega naziranja preganjali. Vendar enkrat vsaj ena razveseljiva vest iz Španije.

Španska vina so se zaradi držav-ljanske vojne zelo podražila. Izvoz vin iz Španije je minimalen. Vina je treba plačati v francoskih ali švicarskih frankih.

Med Nemčijo in Poljsko je bil končno vendarle dosežen spora-zum glede plačila poljskih terjatev za prevoz tranzitnega blaga iz Nemčije skozi Poljsko v Vzhodno Prusijo. Del tega dolga bo od-plačala Nemčija tudi z delnicami gornješlezjskih rudnikov, ki jih je prevzela Poljska.

V brzovlaku Dunaj-Trst je na Semmeringu eksplodiral peklenški stroj. Enak atentat je bil tudi na dunajskem zapadnem kolodvoru. Uradno poročilo pravi, da člove-ških žrtev ni bilo, da pa je mate-rialna škoda precejšnja. Oblasti sumijo, da gre za komunistični atentat.

Nova obremenitev Slovenije

Vzdrževanje osnovnih šol naj preide na banovine

»Službene novine« objavljajo uredbo, s katero se prenašajo stroški za vzdrževanje ljudskih šol na banovine. Te bodo morale v bodoče skrbeti za vzdr-ževanje in za graditev potreb-nih šolskih poslopij razen v mestnih občinah, katerim je že dosedaj naloženo to breme. Ba-novine bodo imele nadalje na-logo, da skrbе za čiščenje šol, da skrbе za vse šolske potreb-ščine, da plačujejo učiteljem stanarino ter da skrbе še za nekatere druge manjše izdatke. Če banovine z dosedanjimi do-hodki ne bi mogle shajati, po-tem smejo (!) uvesti nove do-klade na vse državne davke, ki pa jih v mestnih občinah ne smejo pobirati.

Treba priznati, da je iznajd-ljivost gospodarstva v Beogradu res vzorna. Kar hitro najdejo, ka-ko se je mogoče rešiti nekaterih stroškov. Morda nas razvesele še s tem, da bodo dovolili bano-vinam, da pobirajo posebne do-klade tudi za vzdrževanje učiteljev, da pa bo seveda predpi-sovala učne načrte in nastavlja-la učitelje še naprej država. Kje naj banovine dobe za to potrebni denar, seveda nikogar v Beo-gradu ne zanima, ker so v tem pogledu banovine popolnoma avtonomne.

Da s takšnim načinom reše-vanja finančnih vprašanj v Slo-veniji ne moremo biti zadovoljni, je več ko jasno. Že sedaj plačuje Slovenija najvišje ba-novinske doklade v vsej državi, pa čeprav je agrarno pasivna in bo letos — kakor ugotavlja

»Slovenec« — njen pridelek za 200 milijonov din manjši. Poleg tega preživlja Slovenija naj-večjo krizo v lesnem gospodar-stvu, ne more prav izkoristiti svojih premogovnih zakladov, da je deficit na vseh poljih. Kljub temu pa naj dobi sedaj še to novo breme!

Najmanj, kar more Slovenija zahtevati po izdaji te nove uredbe je to, da se vse centrali-zirane banovinske trošarine vr-nejo Sloveniji v celoti, da se torej denar, ki se od teh troš-arin zbere v Sloveniji tudi po-rabi v Sloveniji. Ali pa naj dr-žava poviša dravski banovinski svojo dotacijo in to tudi izpla-čuje. Na vse zadnje je vendar malo preveč zahtevano, da baš Slovenija, ki plačuje najvišje državne davke, ne doblva nič državne dotacije, dočim jo dobivajo druge banovine v prav znatni meri.

Sicer pa mislimo, da se mora ta praksa, da se kar na lepem nalagajo samoupravnim telesom nove naloge, ne da bi se jim dala tudi nova sredstva že en-krat nehati. Tudi samoupravna telesa imajo svoj proračun in o tem proračunu bi smeli odločati le mestni ali banovinski sveti. Ali pa naj se odkrito pove, da nimamo nobenih samoupravnih teles! Kar tako pa se samo-upravnim telesom ne smejo de-krretirati novi izdatki. Ali pa je morda centralizem zopet na pohodu?

Širite »Trgovski list«!

Denarstvo

Občinske hranilnice Zagreba, Beograda in Skoplja

Beograjska občinska hranilnica je bila ustanovljena leta 1929. V letu 1935. je dosegel njen promet 89 milijonov din. Garancijski fond beograjske občine znaša 29,4, lastne rezerve hranilnice pa 5,5 milijona din. Vloge so dosegle že vsoto 37,3 milijona din. Hranilnica je skušala zlasti uvesti varčevanje šolske mladine, a ni imela pri tem posebnega uspeha. Sedaj bo skušala uvesti varčevanje med srednješolsko mladino. Vse terjatve hranilnice znašajo 43,8 milijona din in so večinoma kratkoročne. Dobiček hranilnice je znašal lani 1,4 milijona din, po odbitku tantiem in dotacij ter pokojninskemu fondu uradnikov pa 984.000 din.

Gradska štedionica v Zagrebu izkazuje bilančno vsoto 524 milijonov din. Njene hranilne vloge so dosegle že vsoto 434 milijonov din ter so se v letu 1935. povišale za 64 milijonov din. Gotovina hranilnice je izkazana s 192 milijoni, to je 42% vseh vlog. Likvidnost hranilnice je torej izredno visoka. Zastavljavna hranilnica je bila ustanovljena šele leta 1936. in daje upravičeno upanje na ugoden razvoj. Hranilnica je lastnica zagrebskega tramvaja in avtobusnega prometa v Zagrebu. Dočim je dal tramvaj 1,8 milijona din čistega dobička, pa je avtobusni promet deficiten.

Občinska hranilnica v Skoplju je bila ustanovljena leta 1933. z začetnim kapitalom 800.000 din. Hranilne vloge so dosegle leta 1935. vsoto 1,4 milijona din, od katerih odpade 1,3 milijona na vloge na hranilne knjižice. Vse terjatve hranilnice znašajo podrug milijon din ter so večinoma kratkoročne. Sedaj še ni imela hranilnica pri nobenem posojilu niti najmanjše izgube. Hranilnica ima tudi svojo zastavljavnico, ki dobro dela. Posoja proti nizkim obrestim in ni imela do danes še nobene izgube.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za dne 8. septembra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Skupna kovinska in devizna podloga se je povečala za 1,5 na 1.547,3.

Devize, ki niso v podlogi, so se povečale za 44,4 na 539,2.

Vsota kovanega denarja v srebri in niklju se je zmanjšala za 15,2 na 345,4.

Posojila so se povišala za 9 na 1.641,6. Vrednostni papirji pa so narasli za 36,3 na 76,6.

Razna aktiva so se povečala za 13,3 na 646,5. Druge postavke na aktivni strani so se izpremenile le malenkostno.

Obtok bankovcev se je povečal za 47,7 na 5.173,3. Narasle pa so tudi obveze na pokaz, in sicer za 74,3 na 1.525,5. Obveze z rokom so ostale neizpremenjene in znašajo 50.

Razna pasiva so se zmanjšala za 32,4 na 280,9.

Skupno zlato in devizno kritje se je zmanjšalo na 29,68%, samo zlato kritje pa na 28,27%.

Uprava Okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici je bila od banske uprave razrešena.

Za člana upravnega odbora Drž. hip. banke je bil imenovan namesto razrešenega člana upokojenega generala Nikolića Jovan Popović, upokojeni profesor v Beogradu. Kdo pa je bil imenovan namesto umrlega Pušenjaka?

Francoski finančni minister pripravila ostre ukrepe proti vsem, ki so izvažali zlato in denar iz Francije. Zlasti ostro bo nastopil proti denarnim zavodcem, ki so pospeševali beg kapitala iz Francije.

Italijanska vlada je znova poostrišla devizne predpise ter morajo vsi italijanski državljani brez izjeme izročiti vse svoje tute vrednostne papirje drž. blagajni, ki jim bo izplačala protivrédnost v lirah.

Nenavadno velik uspeh letošnjega velesejima

Kdor veliko nudi, ta tudi veliko doseže. Po tem geslu se ravna ljubljanski velesejem in zato je s svojimi razstavami zmagoval prav tako v času prvih povojnih let, ko so bile te razstave novost za Ljubljano in Slovenijo, kakor je zmagoval vsa leta kasneje in kakor zmaguje tudi še sedaj v letih krize. Ti uspehi našega velesejima so tem pomembnejši, ker so se našli tudi ljudje, ki jim je zabavljanje prešlo že v kri in meso in ki bi bili na smrt nesrečni, če ne bi mogli tudi na velesejmu odkriti kakšne napake. Na njegovih razstavah je sicer niso mogli najti, zato pa so našli frazo, da se je velesejem preživel. A kako prazna je ta njih fraza, se je pokazalo najbolj letos, ko si je niso upali niti izreči. Kajti pred obsežnostjo, zanimivostjo in raznovrstnostjo lesne razstave ter nenavadno lepoto vrtnarske razstave so morale take fraze kot čisto smešne, utihniti. In utihnile tudi so in danes Slovenija s ponosom pripoveduje o lesni razstavi, kot novem dokazu slovenske marljivosti in slovenskega organizacijskega smisla.

Pa še drug velik uspeh je doživel letos velesejem. Javno se je priznalo, da je večna škoda, če so njegove lepe razstave le enkratne, ker zaslužijo po svoji visoki stopnji, da so jedro bodočega velikega narodnega muzeja. To je najbolj časten dokaz, da javnost ceni visoko vrednost velesejskih razstav.

Te svoje velike uspehe pa je dosegel velesejem, ker je znala velesejska uprava vedno pridobiti vse slovenske gospodarske, kulturne in socialne delavce za sodelovanje. Velesejska uprava more o sebi reči, da se je pred njenim vodom strankarska politika ustavila, zato pa je mogla tudi vedno apelirati na ves narod in zato se je tudi ves narod njenemu apelu odzval. Ali res ne bi bilo mogoče, da bi tudi druge naše organizacije v večji meri sledile temu vzgledu velesejske uprave?

Pa še eno prednost ljubljanskega velesejima moramo poudariti. To je prizadevanje velesejske uprave, da je slovensko gospodarstvo tako tesno zvezala s slovensko kulturo. Vse velesejske prireditve imajo tudi kulturni značaj, nekatere pa so sploh bile posvečene slovenski kulturi. Tako je bil velesejem vedno ozko zvezan z življenjem našega naroda in zato ni čuda, če si je vzgojil baš na deželi velesejem svoje najbolj zanesljive in zveste prijatelje. Koliko ljudi je na deželi, ki varčujejo se leto, da morejo na velesejem, na to naše okno v svet, kjer vidijo vse pridobitve moderne tehnike, a kjer se jim oko ustavi tudi na lepota iz naše zgodovine.

Ljubljanski velesejem nudi mnogo, a vedno tudi mnogo novega. Zlasti letošnja lesna razstava je dokazala to in zato ima tudi letošnji velesejem naravnost izreden uspeh.

Na sejmišču je vedno živo, v popoldanskih urah je ljudi toliko, da se že komaj ogledajo razstavljeni predmeti, a še vedno dohajajo novi in novi obiskovalci. Po vrsti vse razstave vzbujajo priznanje in občudovanje, povsod so zadovoljni obrazi, povsod se vidi, da je velesejem dvignil dobro voljo ljudi.

Ze v 24 urah
barva, plestra in kemično snaki
obleke, klobuke
itd. Skrobi in svetilnika, aranje, ovratnike in manšete. Pere suši moong. in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22 72.

Odveč je, da bi tu še posebej opozarjali na to ali ono razstavo, saj vsaka s svojo izbranostjo dovolj opozarja na sebe obiskovalce. Le na vodstva po lesni, kemični, stavbarski in vrtnarski razstavi, ki jih sedaj velesejska uprava redno prireja, bi še opozorili. Kdor se hoče res poučiti v vseh teh razstavah, naj ne zamudi te prilike.

V zadnjem času obiskujejo velesejem v velikem številu tudi šole. Iskreno je želeli, da ne bi bilo

šole, ki ne bi obiskala letošnjih velesejskih razstav. Zlasti vse podeželske šole bi morale obiskati velesejem, da bi se vsem kmetskim otrokom za vedno vtisnilo v spomin, kako je treba pripraviti les za izvoz.

Lepe uspehe je že doživel naš velesejem, letos pa je dosegel največjega in si pridobil z njim trajnih zaslug za naš narod. Bodi mu to priznanje izrečeno z vsem poudarkom.

10. pooblastilo „Bate“ razveljavljeno

Banska uprava v Ljubljani je izdala pod št. VIII. No. 5464/2 naslednjo odločbo:

Z odločbo z dne 13. julija t. l. št. II a 8966, je predsednik mestne občine v Mariboru v zmislu § 96 in 140/2 ob. zak. vzel na znanje prijavo obrta tvrdke »Bata« cipele i koža d. d. Borovo in izpopolnil tvrdkino pooblastilo z dne 21. julija 1932, št. 5434/776 oziroma 5437/779-32 za podružnico s sedežem v Mariboru, Aleksandrova cesta 7, tako da sme izvrševati:

I. a) trgovino z vsemi vrstami usnjene in gumijaste obutve kakor tudi z vsemi vrstami obutve in gumija iz usnja skupaj,

b) trgovino z vsemi pripadki in priborom za usnjeno in gumijasto obutve, kakor tudi z vsemi artikli za negovanje in vzdrževanje obutve,

c) trgovino z usnjem, surovim in predelanim, kakor tudi z vsemi vrstami proizvodov in izdelkov iz usnja za izdelovanje obutve,

d) trgovino z gumijem, surovim in predelanim, kakor tudi z vsemi vrstami proizvodov in izdelkov od gumija, kakor tudi od gumija in usnja skupaj,

e) trgovino z vsem čevljarškim, usnjenim, gumijastim in ostalim materialom,

f) trgovino z nogavicami in sorodnim blagom ter priborom, g) promet z vsemi fabrikati in surovini in ter izvrševanje vseh trgovinskih poslov, potrebnih za doseg družbenih svrh.

II. trgovino s tovarniško proizvodno vseh vrst usnjene in gumijaste obutve, s predelanim usnjem in gumijem, vsemi vrstami gumijastih in usnjenih proizvodov in izdelkov kakor tudi usnjenih in gumijastih podplatov in podpetnikov, usnjenih in gumijastih pasov, vsemi vrstami gumija za vse vrste vozil, gumijastih izdelkov, ki se uporabljajo za zrakoplovstvo, gumijastih preprog in s tkaninami, papirjem ter kartonom za potrebe proizvodnje obutve.

Na pravočasno vloženo pritožbo Zbornice za TOI v Ljubljani, na podstavi § 418 v zvezi s § 101 ob. zak. ter §§ 114 in 117 z. u. p.

odločim,

da se pritožbi ugodi in napadena odločba zaradi nedostatnega postopka razveljavi.

Nadaljnja pritožba po redni upravni poti ni dopustna.

RAZLOGI:

S predmetnim obrtnim pooblastilom se je razširil obrtni predmet tvrdkine prodajalnice na več novih strok, ki se po krajevnih potrebah in običajih ne izvršujejo skupno. V zmislu § 95 (1) zakona o obrtih se smejo samo obrti in stroke, ki se izvršujejo po krajevnih potrebah in navadah skupno, prijaviti z eno vlogo. V konkretnem primeru se je vzela prijava tvrdke za razširitev v zmislu § 140 obrt. zak. na znanje, ne da bi se izvršil postopek po § 95 (5) obrt. zak.; prezrlo se je tudi določilo, da se morajo stroke, ki se po krajevnih potrebah in navadah ne izvršujejo skupno, prijaviti s poseb-

nimi vlogami. Ni nobenega dvoma o tem, da se na zborničnem področju po starih, že oddavna udomačenih običajih in po nesporni obrtnopravni praksi, nikdar ni izvrševala trgovina s »čevlji in usnjem« skupno s »trgovino z gumo, surovo in predelano«. Tudi se ni »trgovina s čevlji in usnjem« nikdar izvrševala skupno s »trgovino z nogavicami in sorodnim blagom ter pripomočki«. Prav tako se ni na zborničnem področju nikdar izvrševala trgovina »z izdelki iz gume«, ki se uporabljajo v zrakoplovstvu, odnosno »trgovina s papirjem in leperko« skupno s »trgovino s čevlji. Tvrdka Bata sama priznava, da se trgovina »gumija za vse vrste vozil« izvršuje ločeno od trgovine s čevlji, ker izvršuje to stroko povsod v posebnih lokalih in ne skupno s trgovino s čevlji. Tudi predstavlja »promet z vsemi fabrikati ter izvrševanje vseh trgovinskih poslov, potrebnih za doseg družbenih svrh« popolnoma samostojne stroke, ki se ni nikdar izvrševala skupno z vsemi drugimi prej omenjenimi strokami. Za vse omenjene stroke bi moralo mestno poglavarstvo zahtevati posebno prijavo za vsako stroko posebej, kakor je to v § 95 (1) predpisano. Mestno poglavarstvo pa ni zahtevalo predložitve posebnih vlog, niti za vsako stroko posebej niti za razširitev pooblastila sploh ter je bilo zato napadeno odločbo razveljaviti. Pri tem je opozoriti na določila §§ 29 in 30 z. u. p., po katerih je ob izdaji nove odločbe postopati, kakor je bilo po teh določilih postopati tudi pri izdaji zborničnega potrdila po § 95/5 obrt. zak. in ne kratkotalo v celotni obrtni prijavi izdati potrdilo.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Takse prosto po čl. 5 t. 4. zakona o taksah.

Celo to se dogaja, da zalagamo Nemčijo z devizami, in sicer s pomočjo reeksporta tobaka itd. Današnji kliring z Nemčijo je živa rana. Izsosava vse grške soke ter nas vodi v popolno gospodarsko suženjstvo in odvisnost od Nemčije.

Izvoz naše koruze v Francijo je ogrožen, ker hoče Francija uvoziti iz Jugoslavije 3000 vagonov koruze, da se s tem uvozom plačajo francoske zamrle terjatve, pri nas pa je sedaj izvoz koruze dovoljen le za svobodne devize. Kljub znižanju carinskih postavk za našo koruzo bi mogel postati zaradi tega izvoz koruze v Francijo nemogoč.

Bolgarska vlada je ustanovila poseben fond, iz katerega bo dajala posebne premije izvoznikom bolgarske vina.

40 prodajalnic bo otvoril Bat'a v Romuniji. V vseh teh prodajalnicah se bo prodajalo predvsem blago, ki ga izdelujejo tvornice v Borovu.

Ceškoslovaška vlada namerava razširiti režim deviznih kontrol še na druge surovine, da se zmanjša njihov uvoz. Predvsem se bo ta kontrola uvedla za bombaž, volno, koprlo, juto, krzno in nekatere kože.

Ker se male in srednje francoske industrije neprestano pritožujejo, da producenti surovin stalno dvigajo svoje cene in da jim zato ni mogoče plačevati višjih plač, je francoska vlada objavila komunike, v katerem napoveduje ostre ukrepe proti podražanju surovin.

Nemčija je letos silno povečala izvoz svojih kemikalij. Najbolj je povečala ta svoj izvoz v Rusijo, ki je letos uvozila štirikrat toliko kemikalij ko v lanskem prvem polletju. Silno je tudi narasel nemški izvoz kemikalij v Jugoslavijo, in sicer za 87 odstotkov.

Kmetijski minister Darré, znan po svojem agrarnem socializmu, zahteva, da se v Nemčiji do konca izvede agrarna reforma. To svojo zahtevo utemeljuje s tem, da je še danes 23,8% zemlje v rokah veleposetnikov, 412 veleposetnikov ima ravno toliko zemlje kakor 1 milijon kmetovalcev. Ni pa prav verjetno, da bo mogel Darré svoj program izvesti, ker je nastal tudi zaradi zadnjega dviga cen za živila v Nemčiji velik odpor proti njegovi politiki. Narodni socialisti ga dolže, da je samo njegov agrarizem kriv sedanje druginje v Nemčiji.

Posebni davčni dodatek za vezancev družbenega davka

Na razna vprašanja glede tolačenja določil 2. točke čl. 86 zakona o neposrednih davkih o posebnem davčnem dodatku je izdal davčni oddelek fin. ministrstva naslednje pojasnilo:

1. V smislu točke 2. čl. 86 so industrijska podjetja, ki prodajajo blago neposredno potrošnikom po svojih podružnicah, prodajalnicah, komisijskih skladiščih ali po tretjih fizičnih ali pravnih osebah, zavezana plačevati posebni davčni dodatek, če znaša njih skupni doseženi promet s potrošniki v državi in v tujini več ko 1 milijon dinarjev.

2. Industrijska podjetja, ki nimajo podružnic, skladišč, prodajalnic in ki prodajajo blago državnim ustanovam neposredno iz same tovarne, niso zavezana plačilu posebnega davčnega dodatka pod pogojem, da nimajo niti v tovarni sami posebnih prodajalnic ali oddelkov za prodajo blaga.

3. Tehnične pisarne ali upravne pisarne (ekspoziture) v mestih in izven mest, kjer so tovarne in skladišča in ki služijo za sklepanje pogodb o dobavi blaga državnim ustanovam ali drugim potrošnikom, se smatrajo za prodajalnice, ki morajo plačati posebni davčni dodatek.

4. Stalne razstave industrijskih ali trgovskih predmetov, ki služijo samo propagandnim namenom nimajo za posledico dolžnosti plačanja posebnega davčnega dodatka. Če pa podjetje na podlagi razstavljenih predmetov zbira naročila ali če na podlagi razstavljenih predmetov prodaja te predmete bodisi v lokalno samem, bodisi v fabriki ali skladiščih in drugih prostorih, potem so takšna podjetja zavezana plačilu posebnega davčnega dodatka.

Zunanja trgovina

Uvoz celuloznega lesa v Nemčijo

Koncern nemških tovarn celuloze se je obrnil na odločujoča mesta v Jugoslaviji, da dobi podatke o razpoložljivi količini lesa za celulozo, ki mora biti popolnoma obeljeno in brez skorje. Poudarje zahteva franko nemška me'a. V primeru, da bi bile cene ugodne, ima koncern interes, da nabavi večjo količino celuloznega lesa v naši državi za svoje tovarne v Saški.

Atenski list proti izvozu v Nemčijo

Atenski gospodarski list »Ikonomologos Atinon« piše v eni svojih zadnjih števil: »Nemčija dolguje danes Grški narodni banki okoli 37,8 milijona mark ali 1.569 milijonov drahem. Ta astronomsko visoki znesek smo posodili Nemčiji brez obresti in jamstva za devize. Zato pa imamo ta »privilegije«, da plačamo nemške proizvode za 30% dražje ter da nas vlečejo za nos vsi, od nemške Reichsbanke tja do nemške industrije.

Število zborničnih volilcev

Po davčnih predpisih za preteklo leto šteje ljubljanska zbornica za TOI 33.974 članov, ki so razdeljeni na štiri odseke. Najmočnejši je obrtniški odsek z 19.212 člani. Sledi mu trgovski odsek z 9319 člani. Gostinski odsek šteje 5050, industrijski pa 393 članov. Približno enako bo v posameznih odsekih tudi število volilcev pri zborničnih volitvah 29. novembra.

Po mestih in srezih je glede števila članstva na prvem mestu Ljubljana, ki šteje 1197 članov obrtniškega, 1041 članov trgovskega, 253 članov gostinskega in 92 članov industrijskega odseka.

Položaj v tekstilni stroki še ni razčiščen

Podjetniki naravno vztrajajo na svoji zahtevi, da se zakon mora spoštovati in da se morejo začeti pogajati šele takrat, ko bo v tovarnah obnovljeno normalno stanje... V Mariboru so v nekaterih tovarnah začeli delati.

Stanje naših aktivnih kliringov

Po zadnjem izkazu Narodne banke se je naš aktivni saldo proti Nemčiji zmanjšal za 0,4 na 19,7 milijona mark, proti Italiji pa za 0,2 na 38,4 milijona lir. Proti Turčiji se je naš saldo neznatno dvignil, da znaša 0,91 milijona fr. frankov, proti Bolgarski pa je padel na pol milijona din.

O »narodnem blagostanju«

piše naše osrednje trgovsko glasilo »Trgovačke novice« z ozirom na njegove zadnje napade na trgovstvo naslednje:

»1. Lastnik tega »lističa« za »narodno blagostanje« je g. Aca Pavlovič, tukajšnji advokat, v zadnjem času tudi advokat »Ta-Tec«, preje pa dolgoletni advokat in bližnji prijatelj Bafe ter Standard Oil Kompanije in kdo ve katerih še tujih milijonskih podjetij v naši državi.

2. Urednik tega lista pa je (dr. Velimir Bajkič), bivši profesor beograjske univerze, sicer borzizanec, predsednik upravnega odbora Bafe in veliki prijatelj ter zagovornik znatnega števila drugih tujih milijonskih podjetij v naši državi.

Ker vodimo ostro polemiko z »Narodnim blagostanjem«, smatramo za potrebno, da zaregistriamo to, kar pišejo »Trgovačke novice« v prepričanju, da bo »Narodno blagostanje« na »Trgovačke novice« tudi primerno reagiral. O tem bomo seveda tudi vestno poročali svojim bralcem, ker se dosledno ravnamo po načelu, da naj se sliši tudi druga plat zvona.

Nobleša

O nameravani ustanovitvi Slovenskega muzeja (obrotno-tehnološkega) je poročal tudi »Slovenec«. Poročal je tudi zelo na kratko o govoru dr. Dularja, a izpustil seveda iz njegovega govora, da je opozoril na zasluge bivšega predsednika Ivana Jelačina. Zato pa je dostavil, da se je za ustanovitev takšnega muzeja že zavzemal nekdanji predsednik obrtnega odseka zbornice g. Ivan Ogrin.

Mnenja smo, da bi bili nepazljivi do »Slovenca«, če ne bi te njegove noblese posebej zabeležili.

Ponudbe - povpraševanja

Švicarska tvornica išče zastopnika. Švicarska tvornica, ki izdeluje gumijaste nogavice, kakor tudi gumijaste dele za steznike, išče zastopnika za kraljevino Jugoslavijo. Interesenti naj se z navedbo referenc obrnejo na Švicarski konzulat v Zagrebu, Draškovičeva 30.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO »TRGOVSKEGA LISTA«

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta; promet din 4.514.229'41.

V tem borznem tednu je bila devizna kupčija dokaj živahnejša nego v predzadnjem tednu, ki je zaključil z znatno manjšim skupnim tedenskim deviznim prometom, t. j. din 1.915.000'—.

Največji dnevni devizni promet je bil dosežen na ponedeljkovem borznem sestanku v višini nad dva in pol milijona dinarjev.

Porasi zaključkov v posameznih devizah je razviden iz spodnje prometne razpredelnice.

Table with columns: Devize, minul tekoči teden, Amsterdam, Berlin, Bruselj, Curih, Din. deviza, Dunaj, London, New York, Pariz, Praga, Solun, Stockholm, Montreal, Trst, Varšava.

Narodna banka tokrat ni posredovala v Londonu, pač pa je dala kot običajno na razpolago Curiha, Amsterdama in Pariza za dinarjev 160.000'—. Največ privatne ponudbe je bilo v angl. funtih in nemških markah.

Največ zaključkov v Londonu je bilo perfektuiranih na ponedeljkovem borznem sestanku dne 7. t. m. na bazi din 237'75, in sicer za skoro en in četrt milijona din, dočim je bila baza za ostale zaključke din 234'—.

Table with columns: angleški funt, 7. IX. din, 9. IX. din, 10. IX. din, 11. IX. din.

Table with columns: nemška marka, 7. IX. din, 9. IX. din, 10. IX. din, 11. IX. din.

Tekom tega tedna so poskočili vsi devizni tečaji razen Curiha, ki je beležil ves čas neizpremenjenost na bazi dosedanjih notic. Tečajna razlika pri poedinih devizah je bila tale (vse izraženo v poenih): Amsterdam +0'35, Berlin +1'08, Bruselj +0'72, London +1'07, New York +5'36, Pariz +0'35, Praga +0'11.

Table with columns: Devize, Narodne banke, Povpr. din, Pon. din, Amsterdam, Berlin, Bruselj, Curih, London, New York, Pariz, Praga.

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje stalna

Notice privatnih efektov so na lik prejšnjim tednom povsem izostale. Prometa ni bilo niti v državnih, niti v privatnih vrednostnih papirjih.

Na ponedeljkovem, oziroma na petkovem (11. t. m.) borznem se-

stanku tega tedna so bile v državnih efektih dosežene te cene:

Table with columns: inv. pos., Blair, Seligm., agr. obv., begluške, voj. škoda, 7. IX., 11. IX., 82'—, 83'—, 82'50, 83'50, 82'25, 83'25, 73'50, 74'50, 73'25, 74'75, 86'—, 87'—, 86'—, 87'—, 47'50, 48'50, 47'50, 48'50, 67'—, 69'—, 67'50, 69'—, 362'—, 365'—, 362'—, 365'—.

Stabilizacijsko posojilo, srednjeročne obveznice za finansiranje javnih del in obveznice dalmatinskega agrarja tudi tokrat niso beležile.

Žitno tržišče

Tendenca še vedno mirna

Zaključeno je bilo le po en vagon koruze in pšenice. Cene so notirale ves teden brez izprememb, le koruza letine 1935 je popustila za din 1'—, slavonski oves pa za din 5'— pri 100 kg. Prav tako se je pocenila moka vseh vrst za din 5'— pri 100 kg.

Notice z dne 11. septembra so te:

Table with columns: Žito, Koruza, Oves, Ajda, Mlevski izdelki, Moka, Otrobi, Lesno tržišče, Tendence neizpremenjeno mlačna.

nah a se le majhen del porabi doma? Pa tudi trame in blago III. vrste (smreke-jelka) se prodaja v Italijo in Grčijo. Druga tržišča za tako blago vobče niso prišla in še vedno ne pridejo v poštev. Nova tržišča si je itak že osvojil »Šipad«, kar pa mu radevolje prepustimo tudi za naprej, a nam naj le ostane bolj poenostavljena ter že nad sto let stara trgovina z Italijo.

Kar se tiče samih pogajanj za enkrat se ni nič znanega; gotovo je le to, da si naši prizadeti krogi žele čim bolj prisrčnih trgovinskih odnosajev do Italije.

Dne 7. t. m. je bila eksekutivna prodaja: 85 m³ javorjevih desk in plohov I. in II. kakovosti, paralelno obrobjeno, brez razpok samo beli gorski javor po din 600'— za m³. Dalje 24 m³ javorjevih, neobrobjenih desk in plohov I. in II. kvalitete, brez razpok, beli gorski javor po din 500'— za m³ ter 11 m³ javorjevih frizov, širina 76 milimetrov, debelina 25 mm, dolžina pa 23 cm, 46 cm in 69 cm, enostransko čisto, vezano s ciklop železom po din 500'— za m³. Vse blago postavljeno tob Sušak, carine prosto; takojanje neto plačilo proti nakladalnim dokumentom.

Table with columns: Povpraševanja, Javorjevi hodi, I/IIa jesenovina, Večja količina bukovih hlobov Ia, Les: Smreka, jelka.

Table with columns: Smreka, jelka, Flodi I., II., monte, Erzojavni drogovi, Bordonali merkantilni, Filerji do 5/6', Trami ostalih dimenzij, Škorete, konične, 16 cm naprej, Škorete, paralelne, 16 cm naprej, Škorete, podmerne, 15 cm, Deske-plohi, koz., 16 cm naprej, Deske-plohi, par., 16 cm naprej, Kratice, za 100 kg.

Table with columns: Bukev, Deske-plohi, naravni, neobrobjeni monte, Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II., Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte, Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I., II., Hrast: Hlodi I., II., Bordonali, Deske-plohi, neobrobljeni boules, Deske-plohi, neobrobljeni, I., II., Deske-plohi, ostrorobi (podnice), Frizi I., širine 5, 6 in 7 centimetrov, Frizi I., širine od 8 cm naprej.

Table with columns: Oreh: Plohi, neparjeni I., II., Plohi, parjeni I., II., Parketi: hrastovi, za m², bukovi, za m², Želez. pragovi: 2'60 m, 14x24, hrastovi, za 1 komad, bukovi, za 1 komad, Drva: bukova, za 100 kg, hrastova, za 100 kg, Oglje: bukovo, za 100 kg, scanellac, za 100 kg.

Table with columns: Dohodki države od kino-gledališč, V letu 1935. je bilo v Jugoslaviji prodanih kino-vstopnic za skupno 120 milijonov din. Od tega je imela država 21 milijonov din dohodkov, banovine in občine pa 18,9 milijonov. Filmski zavodi so dobili za filme 36 milijonov, kinogledališča pa 44,1 milijona. Cela tretjina kosmatih dohodkov kino-gledališč je torej šla za davščine.

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19 carinska pisarna 24-19 po uradnih urah.

OCARINJENJE

uvoznega in tovarnega blaga, po svojem car. posr. I. Kladniku, višjem car. insp. v p. — revizija deklaracij — car. reklamacije — rekurzi — carinsko-tarifne informacije itd.

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja tvrdka:

Ed. Suppanz, družba z o. z. in nemško besedilo: Ed. Suppanz, Gessellschaft m. b. H. v Pristavi. Obratni predmet: Trgovina na debelo in na drobno z vsem blagom, ki je dopuščeno v svobodnem prometu in ki glede prodaje ni vezano na dokaz usposobljenosti ali na posebno dovolilo, kakor tudi uvozna in izvozna trgovina. Osnovna glavica v višini 600.000 din je vplačana v celoti. Poslovodje: Eduard Suppanz, posestnik in trgovec v Peklu, Egon Suppanz, posestnik in trgovec v Pristavi in Erih Suppanz, posestnik in trgovec v Pristavi. Za zastopanje je upravičen vsak poslovodja samostojno.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dopolnitve:

Molan Franjo, trgovina z mešanim blagom, sadjem in deželnimi pridelki, Celje. Obratni predmet odslej: Trgovina z mešanim blagom, sadjem, deželnimi pridelki, hmeljem, lesom, drvni, premogom in vsem v prostu in prometu dovoljenim blago na debelo in drobno, z vinom, sadjevcem in žganjem na debelo.

Jugopamak, tekstilna družba z o. z. v Kamniku. Po sklepu občnega zbora se je družba razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Jurij Nemeč, dosedanji poslovodja družbe v Kamniku.

Jugobrunac, kranjske tekstilne tovarne, družba z o. z. v Kranju. S sklepom izrednega občnega zbora se je povišala osnovna glavica na 2 milijona din in je bila ta tudi vplačana.

Društvena tiskarna Celejaz, Celje. Izstopil je iz odbora odvetnik dr. Walter Riebl, vstopil pa je na njegovo mesto veletrgovec Stiger Werner v Celju.

I. Černe, Ljubljana. Zaradi preselitve obrata odslej sedež: St. Vid-Vizmarje 66.

Delavnice pri Naši Slogi žmuc Alojzij & Co. v Ljubljani. Izstopil je iz družbe Alojzij žmuc, vstopil pa so kot javni družbeniki: Alojzij Prinat, pasarski mojster, Oton Ericgoj, trg. poslovodja in »Naša Sloga, prodaja cerkvenih potrebščin, družba z o. z., vsi v Ljubljani. — Izpremenila se je firma družbe, ki se glasi odslej: »Parsarska delavnica, Naša Sloga prodaja cerkvenih potrebščin, družba z o. z. & Co. v Ljubljani. Družbo zastopata osebno jamčeca družbenika Alojzij Prinat in Oton Ericgoj.

Dobave - licitacije Dne 25. septembra bo pri Upravi VI. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Kamniku ofertna licitacija za dobavo 100.000 kg trinitrotoluola. Dne 25. septembra bo v inženjerskem oddelku štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za popravilo III. objekta vojašnice »Vojvoda Miščica« v Ljubljani in dne 26. septembra za popravilo stanovanjskih zgradb v Mariboru. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Racionalizacija trgovine

Ker je danes konkurenčni boj v trgovini vedno ostrejši, se posveča tudi vprašanju racionalizacije trgovine vedno večja pozornost. »Jugoslovanski Gvozdjarc« objavlja v tem pogledu nekaj praktičnih nasvetov.

Zaradi manjšega prometa je velik del trgovcev prisiljen, da zmanjša svoje režijske izdatke. Najprej se skuša to doseči pri plačah. S težkim srcem se mora trgovec odločiti za to sredstvo. Toda varčevanje se ne sme ustaviti pri najvišjih in posledica tega varčevanja mora biti, da prevzame šef sam posle, ki so jih prej opravljali drugi. Le na ta način bo dosegel resničen prihranek.

Drugi važen faktor varčevanja je redukcija skladišč ter bolj racionalno vskladiščenje blaga. Če le mogoče, se treba izogniti razdelitvi blaga v dve skladišči, ker se tako povečujejo režijski stroški. Razumljivo je, da vodi vsaka trgovina statistiko o blagu na skladišču. Še bolj koristno je, če se vodi posebna skladiščna knjiga, v katero se zapiše vsako blago, ki pride in ki se izda iz skladišča. Seveda pa se takšna knjiga izplača samo za večja podjetja.

Važno je vprašanje avtomobila. Dokazano je, da so na akcijskem radiju 15 kilometrov konji cenejši ko avto. Tovorni avtomobili se izplačajo le, če se uporabljajo vse leto stalno, drugače je bolj racionalno posluževati se najetih prevoznih sredstev.

Glede osebnih avtomobilov za počitnice, se v zadnjem času opaža, da se ti opuščajo in da se bolj uporabljajo železnica, kolesa in motocikli.

Važno je tudi vprašanje propagande. Najprej je treba misliti pri

tem na najbližjo okolico. Pri izdelovanju reklamnih letakov in tudi časopisne reklame je treba zahtevati sodelovanje tvornic. Časopisnim inseratom je treba posvetiti posebno pozornost. Ameriška izkušnja uči, da so časopisni inserati — seveda le dobro sestavljeni — najbolj uspešno propagandno sredstvo.

Misel, da je treba vse izvesti brez ozira na cene in stroške, danes ne more več veljati, ker danes odloča ozir na rentabilnost in to, kar dopušča dobro preudarjene kalkulacije.

8 zlatih pravil za ureditev izložb

1. Najboljše so enostavne dekoracije, ker ne ostaja gledalec pred izložbo več ko par sekund. V tem kratkem času mora videti vse, kar je najbolj interesantno in privlačno.

2. Vsaka izložba mora dnevno delati najmanj 15 ur.

3. Najvažnejši predmeti se morajo postaviti v višini oči gledalca, ker je dokazano, da ljudje najmanj gledajo navzgor.

4. Na desno stran izložbe se bolj gleda ko na levo. Tako je pokazala izkušnja.

5. Od 1000 ljudi se ustavi pred izložbo okoli 180. Računa se, da gresta skozi prometno ulico mesta na teden skoraj dve tretjini prebivalstva in da skoraj vsi ti vidijo izložbo.

6. Dobro aranžirane izložbe morejo prinesiti 30 do 50% prometa.

7. Ne pozabite, da 87% obiskovalcev trgovin kupuje svoje blago pod vplivom izložb.

8. Dobro razsvetljene in okusno aranžirane izložbe, čeprav bi bile majhne, privabijo več ljudi, ko velike, neokusne in slabo razsvetljene izložbe.

Konkurzi - poravnave

Konkurz, ki je bil razglašen o premoženju trgovca z mešanim blagom Zorka Kržišnika v Zireh, se odpravlja, ker je bila sklenjena prisilna poravnava, ki je tudi že postala pravomočna.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju tvrdke Jakoba Fliegela dediči, kleparstvo in vodovodna instalacija v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik Jože Rus, upokojeni ravnatelj zemljiške knjige. Narok za sklepanje poravnave dne 9. oktobra ob 9. Rok za oglasitev do dne 5. oktobra.

Končano je poravnalno postopanje gostilničarke Elze Habenberger v Ljubljani. Nadalje je končano poravnalno postopanje zasebnika Viktorja Kočbeka v Kranju.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 12. septembra objavlja: Zakon o ureditvi predsedništva ministrskega sveta — Uredbo o poslovnem redu v oddelkih predsedstva ministrskega sveta — Uredbo o dopolnitvi uredbe o ureditvi ministrstva za notranje posle — Odločbo o oprostitvi »Cebelarskega društva« v Ljubljani glede plačevanja pridobnine in rentnine — Odločbo o izvozu pšenice in koruze — Odločbo glede novih znamk po 2 in po 4 din z likom Nj. Vel. kralja Petra II. — Odločbo o uvedbi dopisnic s podobo samostana Ziče — Podaljšava roka za povratek lovskega orožja in pribora — Razglase o razpisu obč. volitev v občinah Kostivnica, Pristava in Slivnica pri Celju.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Tržna poročila

Silen padec cen češpelj na dunajskem trgu

Izvozniki jugoslovanskih češpelj so doživeli te dni silen polom na dunajskem trgu. Naših češpelj je bilo tako mnogo na dunajskem trgu, da so izgubile skoraj vsako vrednost in da so se prodajale le v industrijske svrhe po 8 grošev za kg. To je manj, kakor pa znašajo prevozniki stroški na dunajski trg. Pretekli teden je ostalo neprodanih 150 vagonov naših češpelj, kljub temu pa je še nadalje



Nu Enamel

emal trajne lepote, krasnega ble-ska, prepleškaš vse od pohištva do avtomobila
Ing. Rudaž Sava
Ljubljana, Prešernova 3

L. M. Ecker sinova

- Splošno kleparstvo
 - leso-cementne strehe
 - strelvodne naprave
 - vodovodne inštalacije
- Slomškova ulica 4
TELEFON 29.33

prihajalo na dan po 50 vagonov naših češpelj, pa čeprav je bilo našim izvoznikom še stokrat povedano, da more dunajski trg v najboljšem primeru sprejeti na dan samo 20 do 25 vagonov. Toda vsi opomini so zaman in češplje se še naprej pošiljajo v ogromnih količinah. Vsako leto se ponavlja ta pesem, vsako leto imamo velikanske izgube zaradi neorganiziranosti našega izvoza, a nihče se ne gane, da bi temu neredu napravil že enkrat konec. Zakaj le imamo celo vrsto uradov, ki bi morali kontrolirati izvoz, zakaj imamo tako veliko kmetijskih zadrug, če te ne znajo poskrbeti, da se naš izvoz vendar že uredi? Ali res še nismo dovolj plačali šolnine? Ali moramo doživeti še večje izgube?

Zagrebski tedenski trg

Zadnji zagrebski tedenski sejem je bil slabo obiskan, kupčija pa je bila enako slaba. Tujih trgovcev na trg ni bilo. Cene tetelini so se dvignile za pol dinarja.

Dogon: 42 bikov, 525 krav, 105 junic, 170 volov, 43 juncev, 118 telet, 425 konj in žrebet, 511 prešičev in 408 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po 3-50, krave za klanje po 2-25, za klobase po 3, junice za klanje 4, za rejo 850 (za žival), voli I. vrste po 4-75, II. po 4, bosanski po 3-25, junci po 3-50, živa teleta po 7-50, pitane svinje po 8-75, nepitane po 7, sremeske debele po 9, pujski po 110 (za žival), lahki konji po 4 do 5, srednji po 5 do 6, težki konji po 7,5 do 8 tisoč din (par), lahka žrebata po 1000 do 1800, težka po 1500 do 2000 din za žival; konji za klanje po 1 do 2 din za kg.

Detelja po 55, otava po 65, seno po 47, slama za steljo po 37 za 100 kg. Krompir po 1-25 in zelje po 1-25 din za kg.

Radio Ljubljana

Nedelja, dne 13. septembra: 8.00: Citraški trio »Vesna« — 8.45: Čas, poročila — 9.00: Bernhard: Kmochiada, venček (pojeta gg. Loos in R. Prošek na ploščah) — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Verski govor (dr. Tominec) — 10.00: Venčki slov. narodnih s spremljevanjem Radijskega orkestra. Sodelujejo: gdčni Poldka Zupanova, Poldka Rupnikova, gg. Banovec Svetozar in Vekoslav Janko — 12.00: Kmečki trio (Janko Gregorc, Avgust Stanko in Franc Nachförg) — 13.00: Čas, obvestila — 13.20: Plošče — 17.00: Odbira plemenjakov (Jože Okorn) — 17.20: Nagradno tekmovanje harmonikarjev — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Kulturno-propagandna vloga radia — 19.50: Deklica in pesoglavci — 20.30: Operni spevi in odlomki. Sodelujeta: ga. Mila Kogejeva in radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Prenos lahke glasbe z velesejma.

Ponedeljek, dne 14. septembra: 12.00: Balalajke igrajo (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Slovenske orkestralne skladbe (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Radijski orkester — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Postanek in razvoj zadrugne kulture pri Hrvatih in Srbih v Pasavini (Milivoj Bosanac) — 19.50: Koncert na cellu, izvaja g. ing. Zlatko Najčar — 20.10: Zdravniška ura — 20.30: Klavirske skladbe Vasilija Mirka izvaja g. prof. Marjan Lipovšek — 21.15: Glasbene slike (igra radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Radijski jazz.

Torek, dne 15. septembra: 12.00: Zborovske pesmi (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Radijski orkester — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Mesečni kulturni pregled — 19.50: Šramel Vindobona (plošče) — 20.10: Delavsko predavanje Jesenice—Zenica (ing. Roglič) — 20.30: Kvintet Hmtadra igra; Poljanski fantje pojo — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Radijski orkester.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jurnale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjige, risalne bloke itd.

STAVBNI MATERIAL

izolacije vseh vrst, heraklit, keramika, šamof, mavec, cevi, beli cement itd. se kupi najceneje pri

MATERIAL
LJUBLJANA

Tyrševa c. št. 36c
Telefon šte. 27-16

Volna, svila, bombaž, nogavice, pletenine itd. itd. stalno v bogati izbiri in po najnižjih cenah v trgovini

Karl Prelog, Ljubljana

● Židovska ulica 4

● Stari trg 12